



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे  
खडकी शिक्षण संस्थेचे  
टिकाराम जगन्नाथ कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, खडकी (स्वायत्त)  
अभ्यासक्रम

मानव विज्ञान शाखेतील प्रमाणपत्र / पदवी, वर्ष-१ (सत्र- १ व २)  
(शैक्षणिक वर्ष २०२५ -२६ पासून)

Level 4.5, UG-Certificate in Humanities/ UG Degree, Year-I  
(w.e.f. academic year 2025 – 26 )

1) विषय MAJOR : मराठी

2) विषय SEC : मराठी

---

अभ्यासक्रम

प्रमाणपत्र / पदवी, वर्ष-१ (सत्र - २)  
विषय : खुले वैकल्पिक मराठी (शैक्षणिक वर्ष २०२५ -२६ पासून)

Level 4.5. UG-Certificate/UG Degree, Year-I  
(w.e.f. academic year 2024-25)

Open Elective: Marathi

(Only for the students of the faculties other than Humanities  
Le. Commerce, Science etc.)

पदवी (UG)- मराठी

(पुनर्रचित अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२५ - २६ पासून)

## अनुक्रमणिका

अ.क्र.	तपशिल	पृ.क्र.
१)	प्रास्ताविक	१
२)	अभ्यासक्रमाचा कालावधी	२
३)	पदवी अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे	३
४)	पदवी अभ्यासक्रमाची अध्ययननिष्पत्ती	३
५)	पदवी अभ्यासक्रमाची विशेषनिष्पत्ती	४
६)	पदवी अभ्यासक्रमाची संरचना आणि विषय निवडीबाबतची साधारण मार्गदर्शक तत्त्वे आणि मराठी विषयातील पदवी प्रमाणपत्र / पदवीचे प्रथम वर्षाचे विषय	५ ते ७
७)	मूल्यमापनाचा नमुना	८
८)	अभ्यासक्रम	९
९)	साहित्यप्रकाराचे सादरीकरण - मराठी ( MAJOR )	१३
१०)	साहित्याचे स्वरूप – निवेदनात्मक साहित्यप्रकार ( MAJOR )	१५
११)	साहित्यप्रकाराचे सादरीकरण (निबंध)	१८
१२)	GENERAL ELECTIVE /OPEN ELECTIVE मराठी	२०
१३)	अभ्यासपत्रिकेची अध्ययननिष्पत्ती (GE/OE)	२४

### १. प्रास्ताविक [PREAMBLE OF THE SYLLABUS]:

टिकाराम जगन्नाथ कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, खडकी (स्वायत्त)च्या मराठी विषयातील पदवीसाठी (UG-Marathi) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाला अनुसरून अभ्यासक्रम तयार करत असताना विद्यार्थीकेंद्रितता, आंतरविद्याशाखीयता, रोजगाराभिमुखता, कौशल्याधिष्ठितता ही आधारभूत तत्त्वे स्वीकारली आहेत. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची उद्दिष्टे भाषा व साहित्याच्या अभ्यासक्रमांतून प्रत्यक्षात आणत असतानाच विद्यार्थ्यांच्या जीवनविषयक जाणिवा समृद्ध होण्यासाठी तसेच कौशल्यविकासासाठी भाषा, साहित्य व कला ही माध्यमे अधिक परिणामकारकतेने समजून घेणे आवश्यक झाले आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यिकक्षमता, भाषिकक्षमता विकसित करणे व जीवनाच्या आकलनासाठी त्यांना सिद्ध करणे ही काळाची गरज बनली आहे. या बरोबरच विद्यार्थ्यांना मराठी भाषा आणि साहित्याचे सखोल ज्ञान व्हावे, त्यांच्यामध्ये संशोधनाची तसेच आंतरविद्याशाखीय अभ्यास करण्याची वृत्ती वृद्धिंगत व्हावी असे विविध हेतू समोर ठेवून टिकाराम जगन्नाथ कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, खडकी (स्वायत्त)च्या मराठी विषयातील पदवीचा (UG-Marathi) अभ्यासक्रम तयार केला आहे. या अभ्यासक्रमाची पुनर्रचना पुढील क्रमाने करण्यात आलेली आहे.

१. First Year UG 2024-25 (Level 4.5)

२. Second Year UG 2025-26 (Level 5.0)

३. Third Year UG 2026-27 (Level 5.5)

४. Fourth Year UG 2027-28 (Level 6.0)

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाला अनुसरून मराठी विषयातील पदवीचा (UG-Marathi) पुनर्रचित अभ्यासक्रम तीन/चार वर्षांचा आणि सहा/आठ सत्रांमध्ये विभागलेला आहे. महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाने दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे प्रथम वर्षात ४४ श्रेयांकांचा, तीन वर्षांच्या पदवीचा एकूण १३२ श्रेयांकाचा; तर चार वर्षांच्या पदवीचा एकूण १७६ श्रेयांकाचा अभ्यासक्रम असणार आहे. या अभ्यासक्रमात विद्यार्थ्यांना मुख्य विषयाबरोबरच इतर विषय निवडीची संधी दिली गेली आहे. शिवाय सैद्धांतिक अभ्यासक्रम व प्रात्यक्षिके यांना विशेष महत्त्व देण्यात आले आहे.

## २. अभ्यासक्रमाचा कालावधी :

Sr. No.	Type of Award	Stage of Exit	Mandatory Credit stobe Secured for the Award
1	Under graduate Certificate In Humanities	After successful completion Of First year (2 Semesters)	44

३. पदवी (प्रथम वर्ष सत्र १ आणि २ ) अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे | PROGRAMME EDUCATIONAL OBJECTIVES (PEOS)] : मराठी विषयातील पदवीच्या अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे खालील प्रमाणे निश्चित करण्यात आलेली आहेत.

PEO-1	मराठी भाषा, साहित्य आणि त्यांच्या इतिहासाचे ज्ञान देणे. विद्यार्थ्यांच्या वाङ्मयीन आणि जीवनविषयक जाणिवा समृद्ध करणे.
PEO-2	मराठीतील साहित्यविचाराचे ज्ञान देणे.
PEO-3	मराठी समीक्षा व्यवहाराचे ज्ञान देणे.
PEO-4	विद्यार्थ्यांमध्ये प्रात्यक्षिकांच्या माध्यमातून भाषिक कौशल्ये विकासाची जाणीव-जागृती घडवून आणणे आणि त्यांच्यात मराठीतील भाषिक कौशल्यांचा विकास करणे.
PEO-5	विद्यार्थ्यांमध्ये प्रात्यक्षिकांच्या माध्यमातून मराठी भाषेतील रोजगाराची कौशल्ये आणि क्षमता विकसित करणे.
PEO-6	मराठीतील विविध साहित्यप्रकारांचा परिचय करून देणे.
PEO-7	साहित्यनिर्मितीच्या प्रेरणा व प्रवृत्ती लक्षात घेऊन साहित्याचे आकलन करून घेणे.
PEO-8	साहित्यकृतींच्या चिकित्सक अभ्यासाची प्रवृत्ती वृद्धिंगत करणे.
PEO-9	भारतीय ज्ञानपरंपरेची विद्यार्थ्यांना ओळख करून देणे.
PEO-10	विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वविकास साधून त्याला सुसंस्कारित नागरिक म्हणून सिद्ध होण्यास मदत करणे.

#### ४. पदवी अभ्यासक्रमाची अध्ययननिष्पत्ती :

[ PROGRAMME OUTCOMES (POS) AND PROGRAMME SPECIFIC OUTCOMES (PSO<sub>x</sub>):

हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांमध्ये पुढील क्षमतांचा विकास होईल.

Sr. No.	Graduate Attributes	POS
PO-1	Disciplinary Knowledge	मराठी भाषा आणि साहित्यातील पायाभूत सैद्धान्तिक घटकांचे आकलन होईल.
PO-2	Communication Skill	विविध दृष्टिकोनातून स्पष्टतापूर्ण वाचन आणि अभिव्यक्ती करता येईल.
PO-3	Critical Thinking	चिकित्सक विचार करण्याचे कौशल्ये आत्मसात होतील.
PO-4	Problem Solving	भाषिक समस्यांचा शोध घेऊन योग्य ते उपाय शोधण्याचा प्रयत्न करू शकेल.
PO-5	Analytical	प्राप्त माहितीचे वस्तुनिष्ठपणे विश्लेषण आणि कारणमीमांसा करता येईल.
PO-6	Research related skills	संशोधनवृत्ती निर्माण होईल.
PO-7	Cooperation Team work	सामूहिक ध्येयप्राप्तीसाठी एकत्रित येऊन काम करणे,
PO-8	Scientific reasoning	तार्किकदृष्ट्या प्राप्त माहितीचे परीक्षण करेल.
PO-9	Reflective thinking	वैचारिक प्रगल्भता विकसित होईल.
PO-10	Self-directed learning	वैयक्तिकरित्या वेगवेगळ्या कृती स्वतंत्रपणे करता येतील.
PO.11	Information Digital literacy	सहजपणे दृकश्राव्य माध्यमांची हाताळणी करता येईल.
PO 12	Multi Cultural Competence	विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक व सांस्कृतिक जाण विकसित होऊन सामाजिक सामंजस्य निर्माण होईल.
PO-13	Moral & Ethic Valoos	सर्वांचा आदर करणे आणि विश्वबंधुत्वाची भावना विकसित होण्यास मदत होईल.
PO. 14	Leadership Readiness	अनेकविध क्षेत्रात नेतृत्व करण्याचे कौशल्य आत्मसात होतील.
PO-15	Lifelong – Learning	सतत अध्ययन व संशोधन करण्याची आवड निर्माण होईल.

## ॡ. ढदवी अभ्यासक्रमाकी विशेष निष्पत्ती [PROGRAM SPECIFIC OUTCOMES]

Sr. No.	Attributes	PSO'S
PSO-1	Domain Knowledge	साहित्यविषयक विविध संकल्पना आणि साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र यांचे आकलन होईल.
PSO2	Professional Skills	भाषिक कौशल्ये आत्मसात होतील आणि तंत्रज्ञानाचा भाषिक व्यवहारात कौशल्यपूर्ण वापर करता येईल.
PSO-3	Research	मराठी भाषा आणि साहित्यविषयक संशोधनवृत्ती निर्माण होईल.
PSO-4	Social Responsibility	व्यक्तिमत्त्व विकासास चालना मिळून जबाबदार नागरिक म्हणून जडणघडण होण्यास मदत होईल.

**TIKARAM JAGANNATH COLLEGE, KHADKI, PUNE (AUTONOMOUS)**

**Faculty of Humanities**

**DEPARTMENT OF MARATHI**

Class : F.Y.B.A. Marathi (Sem. – I & II)

**Credit Framework For Under Graduate (UG)**

प्रथम वर्ष ( मराठी ) पदवी अभ्यासक्रमाची संरचना आणि विषय निवडीबाबतची साधारण मार्गदर्शक तत्त्वे

Level / Difficulty	Semester	Credits Related To Major					Minor	GE/OE	SEC	AEC	VEC	CC	Total Credit
		Major Core	Major Elective	VSC	IKS	FP/OJT/CEP							
Vertical (V)		V-1		V-4	V-5	V-6	V-2	V-3	V-4	V-5	V-5	V-6	
4.5 / 100	I	4(T) + 2(P)	0	2(T)	2(T)	0	0	2(T) + 2(P)	2(T/ P)	2(T)	2	2	22
	II	4(T) + 2(P)	0	2(P)	0	0	2(T)	2(T) + 2(P)	2(T/ P)	2(T)	2	2	22

**७. मराठी विषयातील पदवी प्रमाणपत्र पदवीचे प्रथम वर्षाचे विषय :**

(LIST OF COURSES FOR UG CERTIFICATE IN MARATHI/UG-1, BA IN MARATHI )

**DSC: मराठी (Marathi)**

Level/ Year/Sem.	Type	Course Code	Course Title	Credits	Theory/ Practical/ Oral	Int. Exam (Marks)	Ext. Exam (Marks)	Total Marks
L-4.5 Yr-1 <sup>st</sup> Sem- I	DSC	UA1MARMJT1	साहित्याचे स्वरूप (निवेदनात्मक साहित्यप्रकार) अभ्यास पुस्तक : माणसातील कोहिनूर (लेखक : पराग पोतदार )	2 (T)	Theory	20	30	50
		UA1MARMJP1	साहित्याचे सादरीकरण (ललित)	2 (P)	Practical	20	30	50
Level/ Year/Sem.	Type	Course Code	Course Title	Credits	Theory/ Practical/ Oral	Int. Exam (Marks)	Ext. Exam (Marks)	Total Marks
L-4.5 Yr-1 <sup>st</sup> Sem- II	DSC	UA1MARMJT2	साहित्याचे स्वरूप (निवेदनात्मक साहित्यप्रकार) कॉलेज कट्टा (लेखक : डॉ.संजय चाकणे)	2 (T)	Theory	20	30	50
		UA1MARMJP2	साहित्याचे सादरीकरण (ललित)	2 (P)	Practical	20	30	50

**SEC : मराठी (MARATHI)**

Level/ Year/Sem.	Type	Course Code	Course Title	Credits	Theory/ Practical/ Oral	Int. Exam (Marks)	Ext. Exam (Marks)	Total Marks
L-4.5 Yr-1 <sup>st</sup> Sem- I	SEC	UA1MARSECT1	ललित लेखन	2 (T)	Theory	20	30	50
L-4.5 Yr-1 <sup>st</sup> Sem- I	SEC	UA1MARSECP2	पटकथा लेखन	2 (P)	Theory	20	30	50

## OPEN ELECTIVE : MARATHI

Only for the students of the faculties other than Humanities (i.e.Commerce,Science etc.)

Level/ Year/Sem.	Type	Course Code	Course Title	Credits	Theory/ Practical/ Oral	Int. Exam (Marks)	Ext. Exam (Marks)	Total Marks
L-4.5 Yr-1 <sup>st</sup> Sem- I	OE	UA1MAROET1	अनुदिनी ( ब्लॉग ) लेखन	2 (T)	Theory	20	30	50
L-4.5 Yr-1 <sup>st</sup> Sem- I	OE	UA1MAROET1	रिपोर्ताज (वार्ताचित्र)	2 (P)	Theory	20	30	50

## ८. मूल्यमापनाचा नमुना [ EVALUATION PATTERN]

Degree Program in Humanities - Marathi: Year-I, Sem-I & II (w.e.f. academic year 2024-25)

मूल्यमापनाचा नमुना - सैद्धांतिक अभ्यासक्रम (T) श्रेयांक- २		
सत्र परीक्षा ( एकूण गुण: ३०) वेळ : २ तास		
प्रश्न क्रमांक	प्रश्न निवडीबाबत सूचना	गुण
प्रश्न १ ला	दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (शब्द मर्यादा- ३०० शब्द)	१५
प्रश्न २ रा	दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (शब्द मर्यादा- २५० शब्द)	१०
प्रश्न ३ रा	दोन पैकी एक टीप लिहा. (शब्द मर्यादा १०० शब्द)	०५
अंतर्गत मूल्यमापन (एकूण गुण : २०) । प्रत्येक श्रेयांकासाठी ३०% चे अंतर्गत मूल्यमापन करावे.]		
लेखी परीक्षा/ मौखिक परीक्षा/ प्रकल्पलेखन / क्षेत्रीय अभ्यास (माहितीच्या संकलानासह) / क्षेत्रभेट-अहवाल/घटक चाचणी/समूह चर्चा/ ग्रंथालयीन कार्य/सादरीकरण / प्रश्नमंजुषा/गृहपाठ / विस्तार कार्य/संशोधन प्रकल्प/खुले पुस्तक परीक्षा (वरीलपैकी पर्याय निवडावा.)		

मूल्यमापनाचा नमुना - सैद्धांतिक अभ्यासक्रम (P) श्रेयांक- २		
प्रात्यक्षिक परीक्षा		
प्रात्यक्षिक परीक्षा (प्रात्यक्षिक विषयास अनुसरून)	वेळ - २ तास	२० गुण
अंतर्गत प्रात्यक्षिक परीक्षा   प्रत्येक श्रेयांकासाठी ३०% चे अंतर्गत मूल्यमापन करावे.]		
मौखिक परीक्षा/ प्रकल्पलेखन / क्षेत्रीय अभ्यास (माहितीच्या संकलानासह) / क्षेत्रभेट- अहवाल/घटक चाचणी/समूह चर्चा/ ग्रंथालयीन कार्य/सादरीकरण / प्रश्नमंजुषा/ गृहपाठ विस्तार कार्य/संशोधन प्रकल्प/खुले पुस्तक परीक्षा/ निबंधलेखन / पत्रलेखन / अर्जलेखन		१०
(अंतर्गत मूल्यमापनासाठी वरीलपैकी पर्याय निवडावा.)		१०

## अभ्यासक्रम

मानवविज्ञान शाखेतील प्रमाणपत्र / पदवी, वर्ष – १ (सत्र १ व २ )

विषय : मराठी (MAJOR)

शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ (पासून)

[ Level 4.5, UG- Certificate in Humanities/ UG Degree, Year – 1<sup>st</sup> ]

(w.e.f Academic Year 2025-26)

MAJOR : MARATHI

L.I.G. मराठी प्रथम वर्ष (सत्र-१) अभ्यासक्रम (Level 4.5)			
Course Type	Discipline Specific Core (DSC)	Credits-2 (Theory)	Weeks-15 Hours - 30
UA1MARMJT1	साहित्याचे स्वरूप (निवेदनात्मक साहित्यप्रकार) <b>अभ्यास पुस्तक : माणसातील कोहिनूर</b> (लेखक : पराग पोतदार )	Int. Marks २०	Est. Marks ३०

### अभ्यासपत्रिकेविषयी :

सदर अभ्यासपत्रिकेतून साहित्याचे स्वरूप आणि साहित्यप्रकारानी संकल्पना जाणून घेता येईल, तसेच कथा, कादंबरी, मरिच आत्मचरित्र आदी साहित्यप्रकारांचे स्वरूप आत्मकथन निर्मितीच्या प्रेरणा, या साहित्यप्रकारांची वैशिष्ट्ये नाणि मराठी आत्मकथनांची वाटचाल समजून घेण्यास मदत होईल. त्याचबरोबर अभ्यासासाठी नेमलेल्या साहित्यकृतीमा आस्वाद घेता येईल.

### अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे :

- साहित्याचे स्वरूप आणि साहित्यप्रकारानी (निवेदनात्मक) संकल्पना जाणून घेणे.
- कथा, कादंबरी आणि आत्मचरित्र आदी निवेदनात्मक साहित्यप्रकारांचा स्वरूप, परियय आणि आत्मकथनांची वाटचाल समजून घेणे.
- अभ्यासपुस्तकातील आशयाचा आस्वाद घेणे आणि विश्लेषण करणे.

### अभ्यासक्रम:

घटक	तपशील	श्रेयांक	घडयाळी तास
१	१.१ साहित्याचे स्वरूप (आत्मकथन ) १.२ साहित्याचे प्रकार (निवेदनात्मक ) १.३ कथा, कादंबरी आणि चरित्र आणि आत्मचरित्र आदी निवेदनात्मक साहित्यप्रकारांचा स्वरूप परिचय १.४ मराठी आत्मकथन स्वरूप, प्रेरणा, वैशिष्ट्य आणि वाटचाल	१	१५
२	अभ्यास पुस्तक : माणसातील कोहिनूर (लेखक : पराग पोतदार )	१	१५
<b>TOTAL</b>		२	३०

### अभ्यासपत्रिकेची अध्ययन निष्पत्ती (COs) :

या अभ्यासपत्रिकेच्या अध्ययनातून विद्यार्थ्यांच्या पुढील क्षमतांचा विकास होईल.

Cognitive Ability	Course Outcomes	Teaching Learning Method
Co-1 Remember	साहित्याचे स्वरूप आणि साहित्य प्रकारांची संकल्पना ज्ञान होईल.	व्याख्यान
Co-2 Understanding	चारित्रात्मक या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप, प्रेरणा, वैशिष्ट्ये	व्याख्यान

	आणि मराठी आत्कथनांची वाटचाल यांचे ज्ञान विद्यार्थी अवगत करतील.	स्वयंअध्ययन
Co-3 Applying	या अभ्यासातून साहित्याचा आस्वाद घेण्याची प्रेरणा मिळेल.	चरित्र लेखन, वाचन
Co-4 Analysing	या साहित्यप्रकाराच्या संदर्भात विद्यार्थ्यांची आकलन आणि विश्लेषणक्षमता विकसित होईल.	आशय विश्लेषण
Co-5 Evaluating	वाचन, आस्वादन, विश्लेषण, वर्गीकरण, मूल्यनिर्णय या प्रक्रियेतून विद्यार्थ्यांची साहित्यविषयक अभ्यासाची समज विकसित होईल.	चरित्र लेखन रसग्रहण
Co-6 Creating	या अभ्यासातून विद्यार्थ्यांना अनुभव मांडणीची कला अवगत होईल. त्याचप्रमाणे चरित्र विश्लेषणाची प्रेरणा मिळेल.	स्व-अनुभवांचे सादरीकरण

#### MAPPING PROGRAAME OUTCOMES WITH COURSE OUTCOMES AND LEVEL OF MAPPING

[ 3 = Fully Met, 2 = Partially Met, 1 = Poorly Met, Blank = Not Met ]

Graduate Attributes	Disciplinary Knowledge	Communication Skills	Critical Thinking	Problem Solving	Analytical reasoning	Research-related skills	Cooperation/Teamwork	Scientific reasoning	Reflective thinking	Self-directed learning	Information/Digital literacy	Multicultural Competence	Moral & Ethical Values	Leadership Readiness	Life-long Learning	Domain Knowledge	Professional Skills	Research	Social Responsibility
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7	PO-8	PO-9	PO-10	PO-11	PO-12	PO-13	PO-14	PO-15	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4
CO-1	3		3		3					2					2	3			
CO-2	3		2		2					2		2	2		3	3			
CO-3	2		2							3					3	2			
CO-4	2		3		2				2	3			2		3	2			
CO-5	2		3		3				2	3			2		2	2			
CO-6	3		2		2				2	2			2		2	3			
Wt Avg	2.5		2.5		2.4				2	2.5		2	2		2.5	2.5			

#### संदर्भ ग्रंथ :

१. चरित्र आत्मचरित्र सदा कह-हाडे, लोकवाङ्मयगृह प्रकाशन मुंबई, १९७६
२. साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ डॉ. अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन पुणे, १९८९
३. आत्मचरित्र मीमांसा - आनंद यादव, मेहता पब्लिशिंग हाउस, पुणे, १९९८
४. चरित्र-आत्मचरित्र : तंत्र आणि इतिहास अ. म. जोशी, स्नेहवर्धन प्रकाशन पुणे, १९९९

५. २० व्या शतकातील मराठी आत्मचरित्र उषा हस्तक, स्नेहवर्धन प्रकाशन, २००६
६. वाक्यप्रकार संकल्पना व स्वरूप संपादक, आनंद वास्कर, अन्वय प्रकाशन पुणे, २००८
७. चरित्र - आत्मचरित्र अ. म. जोशी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २०१५
८. मराठी वाङ्मय प्रकार : स्वरूप, संकल्पना व वाटचाल, संपा. डॉ. द. के. गंधारे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०१७
९. आत्मचरित्र मराठी विश्वकोश, खंड २ मधील रा. ग. जाधव यांचे टिपण
१०. म. वा. इ. खंड ५ भाग २ संपादक रा. श्री. जोग, म.सा.प पुणे
११. मराठी वाङ्मयाची वाटचाल स्वरूप व संकल्पना, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.
१२. चरित्र आत्मचरित्र जान्हवी संत, मोघे, कोल्हापूर
१३. प्रदक्षिणा खंड १, २ कॉन्टीनेंटल प्रकाशन, पुणे
१४. निळी पहाट - रा. ग. जाधव
१५. प्राचीन मराठीतील चरित्रलेखन वसंत बोरगावकर
१६. <https://www.youtube.com/watch?v=6zhlHnF45cw>
१७. <https://www.youtube.com/watch?v=eWXci5l86gg>

U.G. मराठी प्रथम वर्ष (सत्र-१) अभ्यासक्रम [Level 4.5]			
Course Type	Discipline Specific Core (MAJOR)	Credits-2 (Practical)	Weeks-15 Hours-60
UA1MARMJP1	साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण	Int. Marks 30	Ext. Marks 20

### अभ्यासपत्रिकेविषयी :

सदर अभ्यासपत्रिकेतून साहित्यप्रकारांची आवाहनक्षमता समजून घेता येईल. तसेच साहित्यप्रकारांचे वाचन आणि काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इ. साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण करता येईल.

### अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे:

- साहित्यप्रकारांची आवाहनक्षमता समजून घेणे.
- साहित्यप्रकारांचे वाचन करण्याचे कौशल्ये आत्मसात करणे.
- काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इ. साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण करण्याचे कौशल्य आत्मसात करणे.

### अभ्यासक्रम :

घटक	तपशील	श्रेयांक	घड्याळी तास
१	१.१ साहित्यप्रकारांची आवाहनक्षमता १.२ साहित्यप्रकारांची शैलीविशिष्टता आणि वाचन: परस्पर संबंध	१	३०
२	साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इ.	१	३०
<b>TOTAL</b>		२	६०

### अभ्यासपत्रिकेची अध्ययन निष्पत्ती (COs) :

या अभ्यासपत्रिकेच्या अध्ययनातून विद्यार्थ्यांमध्ये पुढील क्षमतांचा विकास होईल.

Cognitive Ability	Course Outcomes	Teaching Learning Method
Co-1 Remember	साहित्यप्रकारांची आवाहनक्षमता ज्ञात होईल.	व्याख्यान, स्वयं-अध्ययन
Co-2 Understanding	साहित्यप्रकारांचे वाचन करण्याचे कौशल्य विद्यार्थी अवगत करतील.	व्याख्यान, साहित्यप्रकारांचे वाचन
Co-3 Applying	साहित्यप्रकारांचे कौशल्यपूर्ण वाचन करू शकतील.	सादरीकरण
Co-4 Analyzing	साहित्यप्रकारांचे वाचन आणि सादरीकरण करण्यासंदर्भात विद्यार्थ्यांची आकलन आणि विश्लेषणक्षमता विकसित होईल.	आशय विश्लेषण
Co-5 Evaluating	काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इत्यादींचे सादरीकरण करताना साहित्यप्रकारनिहाय मूल्यमापन करता येईल.	सादरीकरणाचा सराव
Co-6 Creating	काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इत्यादींचे सादरीकरण करण्याचे कौशल्य अवगत होईल त्यानुसार विद्यार्थी साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण करू शकतील.	साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण

		<b>Graduate Attributes</b>	
CO-1	3	PO-1	Disciplinary Knowledge
CO-2	2	PO-2	Communication Skills
CO-3	2	PO-3	Critical Thinking
CO-4	3	PO-4	Problem Solving
CO-5	3	PO-5	Analytical reasoning
CO-6	2	PO-6	Research-related skills
		PO-7	Cooperation/Teamwork
		PO-8	Scientific reasoning
		PO-9	Reflective thinking
		PO-10	Self-directed learning
		PO-11	Information/Digital literacy
		PO-12	Multicultural Competence
		PO-13	Moral & Ethical Values
		PO-14	Leadership Readiness
		PO-15	Life-long Learning
		PSO-1	Domen Knowledge
		PSO-2	Professional Skills
		PSO-3	Research
		PSO-4	Social Responsibility
<b>Wgt. Avg.</b>	<b>2.5</b>		
	<b>3</b>		
	<b>3</b>		
	<b>3</b>		
	<b>2</b>		
	<b>2</b>		
	<b>2</b>		
	<b>2</b>		
	<b>2</b>		
	<b>2</b>		
	<b>3</b>		
	<b>3</b>		
	<b>2</b>		
	<b>2</b>		

L.I.G. मराठी प्रथम वर्ष (सत्र-२) अभ्यासक्रम (Level 4.5)			
Course Type	MAJOR	Credits-2 (Theory)	Weeks-15 Hours-3०
UA1MARMJT2	साहित्याचे स्वरूप (निवेदनात्मक साहित्यप्रकार) अभ्यास पुस्तक : कॉलेज कट्टा (लेखक : डॉ.संजय चाकणे )	Int. Marks 20	Est. Marks 30

### अभ्यासपत्रिकेविषयी :

सदर अभ्यासापत्रिकेतून साहित्याचे स्वरूप आणि साहित्यप्रकारानी संकल्पना जाणून घेता येईल, तसेच कथा, कादंबरी, मुक्त ललितनिबंध आदी साहित्यप्रकारचे स्वरूप ललित निबंध निर्मितीच्या प्रेरणा, या साहित्यप्रकारची वैशिष्ट्ये आणि मराठी निबंध साहित्य प्रकाराची वाटचाल समजून घेण्यास मदत होईल. त्याचबरोबर अभ्यासासाठी नेमलेल्या साहित्यकृतीमा आस्वाद घेता येईल.

### अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे :

- साहित्याचे स्वरूप आणि साहित्यप्रकारानी (निवेदनात्मक) संकल्पना जाणून घेणे.
- कथा, कादंबरी आणि चरित्र – आत्मचरित्र यासोबत मराठी ललित निबंध साहित्याप्रकार आदी निवेदनात्मक साहित्यप्रकारांचा स्वरूप परियय आणि मराठी ललित निबंध साहित्याप्रकाराची वाटचाल समजून घेता येते.
- नेमलेल्या अभ्यासपुस्तकातील आशयाचा आस्वाद घेणे आणि विश्लेषण करणे.

### अभ्यासक्रम:

घटक	तपशील	श्रेयांक	घडयाळी तास
१	१.१ निबंध साहित्याचे स्वरूप १.२ साहित्याचे प्रकार (निवेदनात्मक, निबंध) १.३ निबंध साहित्यप्रकारांची प्रेरणा, प्रवृत्ती, स्वरूप १.४ मराठी निबंध साहित्यप्रकाराची वाटचाल	१	१५
२	अभ्यास पुस्तक : कॉलेज कट्टा (लेखक : डॉ.संजय चाकणे )	१	१५
<b>TOTAL</b>		२	३०

### अभ्यासपत्रिकेची अध्ययन निष्पत्ती (COs) :

या अभ्यासपत्रिकेच्या अध्ययनातून विद्यार्थ्यांच्या पुढील क्षमतांचा विकास होईल.

Cognitive Ability	Course Outcomes	Teaching Learning Method
Co-1 Remember	साहित्याचे स्वरूप आणि साहित्य प्रकारांची संकल्पना ज्ञान होईल.	व्याख्यान
Co-2 Understanding	चारित्रात्मक या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप, प्रेरणा, वैशिष्ट्ये आणि मराठी आत्कथनांची वाटचाल यांचे ज्ञान विद्यार्थी	व्याख्यान स्वयंअध्ययन

	अवगत करतील.	
Co-3 Applying	या अभ्यासातून साहित्याचा आस्वाद घेण्याची प्रेरणा मिळेल.	निबंध लेखन, वाचन
Co-4 Analysing	या साहित्यप्रकाराच्या संदर्भात विद्यार्थ्यांची आकलन आणि विश्लेषणक्षमता विकसित होईल.	आशय विश्लेषण
Co-5 Evaluating	वाचन, आस्वादन, विश्लेषण, वर्गीकरण, मूल्यनिर्णय या प्रक्रियेतून विद्यार्थ्यांची साहित्यविषयक अभ्यासाची समज विकसित होईल.	निबंध लेखन रसग्रहण
Co-6 Creating	या अभ्यासातून विद्यार्थ्यांना अनुभव मांडणीची कला अवगत होईल. त्याचप्रमाणे चरित्र विश्लेषणाची प्रेरणा मिळेल.	निबंध (स्व-अनुभवांचे) सादरीकरण

### MAPPING PROGRAAME OUTCOMES WITH COURSE OUTCOMES AND LEVEL OF MAPPING

[ 3 = Fully Met, 2 = Partially Met, 1 = Poorly Met, Blank = Not Met ]

Graduate Attributes	Disciplinary Knowledge	Communication Skills	Critical Thinking	Problem Solving	Analytical reasoning	Research-related skills	Cooperation/Teamwork	Scientific reasoning	Reflective thinking	Self-directed learning	Information/Digital literacy	Multicultural Competence	Moral & Ethical Values	Leadership Readiness	Life-long Learning	Domain Knowledge	Professional Skills	Research	Social Responsibility
	PO-1	PO-2	PO-3	PO-4	PO-5	PO-6	PO-7	PO-8	PO-9	PO-10	PO-11	PO-12	PO-13	PO-14	PO-15	PSO-1	PSO-2	PSO-3	PSO-4
CO-1	3		3		3					2					2	3			
CO-2	3		2		2					2		2	2		3	3			
CO-3	2		2							3					3	2			
CO-4	2		3		2				2	3			2		3	2			
CO-5	2		3		3				2	3			2		2	2			
CO-6	3		2		2				2	2			2		2	3			
Wt Avg	2.5		2.5		2.4				2	2.5		2	2		2.5	2.5			

### संदर्भ ग्रंथ :

- निबंध : स्वरूप व अध्ययन, लेखक: डॉ. वि. रा. आगवणे, प्रकाशक: महाराष्ट्र साहित्य परिषद, प्रकाशन वर्ष: २००५
- मराठी निबंध – स्वरूप आणि परंपरा, लेखक: प्रा. ग. प्र. प्रधान, प्रकाशक: माजगावकर प्रकाशन, मुंबई, प्रकाशन वर्ष: १९८०
- मराठी निबंधाची परंपरा, लेखक: प्रा. रा. सी. ढेरे, प्रकाशक: साहित्य अकादमी, प्रकाशन वर्ष: १९९०
- मराठी निबंध – इतिहास व समीक्षा, लेखक: डॉ. नरहर कुरुंदकर, प्रकाशक: ग्रंथाली, मुंबई, प्रकाशन वर्ष: १९७७
- मराठी निबंध : अभ्यास आणि मूल्यांकन, लेखक: डॉ. शंकर मोडक, प्रकाशक: कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, प्रकाशन वर्ष: १९९८

- ६) मराठी निबंधकार, **लेखक:** प्रा. य. दि. फडके, **प्रकाशक:** वाङ्मय चंद्रिका, **प्रकाशन वर्ष:** १९६५
- ७) निबंध : स्वरूप, प्रकार आणि तंत्र, **लेखक:** डॉ. सुमित्रा पडवल, **प्रकाशक:** पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, **प्रकाशन वर्ष:** २००२
- ८) मराठी निबंध साहित्य : दिशा आणि प्रवाह, **लेखक:** प्रा. चंद्रकांत पाटील, **प्रकाशक:** साहित्य संगम, **प्रकाशन वर्ष:** २०१०
- ९) निबंधकारांचे विश्व, **लेखक:** ग. प्र. प्रधान, **प्रकाशक:** मौज प्रकाशन, **प्रकाशन वर्ष:** १९७५
- १०) मराठी निबंध : अभ्यासक्रम ग्रंथ, **लेखक:** डॉ. अशोक कामत, **प्रकाशक:** फडके प्रकाशन, **प्रकाशन वर्ष:** २०१५
- ११) मराठी वाङ्मय प्रकार : स्वरूप, संकल्पना व वाटचाल, संपा. डॉ. द. के. गंधारे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २०१७
- १२) म. वा. इ. खंड ५ भाग २ संपादक रा. श्री. जोग, म.सा.प पुणे
- १३) मराठी वाङ्मयाची वाटचाल स्वरूप व संकल्पना, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.
- १४). प्रदक्षिणा खंड १,२ कॉन्टीनेंटल प्रकाशन, पुणे

U.G. मराठी प्रथम वर्ष (सत्र-१) अभ्यासक्रम [Level 4.5]			
Course Type	MAJOR	Credits-2 (Practical)	Weeks-15 Hours-60
UAIMARMJP2	साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण(निबंध)	Int. Marks 20	Ext. Marks 30

### अभ्यासपत्रिकेविषयी :

सदर अभ्यासपत्रिकेतून साहित्यप्रकारांची आवाहनक्षमता समजून घेता येईल. तसेच साहित्यप्रकारांचे वाचन आणि काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इ. साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण करता येईल.

### अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे:

- साहित्यप्रकारांची आवाहनक्षमता समजून घेणे.
- साहित्यप्रकारांचे वाचन करण्याचे कौशल्ये आत्मसात करणे.
- काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इ. साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण करण्याचे कौशल्य आत्मसात करणे.

### अभ्यासक्रम :

घटक	तपशील	श्रेयांक	घड्याळी तास
१	१.१ ललित साहित्यप्रकारांची आवाहनक्षमता १.२ साहित्यप्रकारांची शैलीविशिष्टता आणि वाचन: परस्पर संबंध	१	३०
२	साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण निबंध, काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इ.	१	३०
<b>TOTAL</b>		२	६०

### अभ्यासपत्रिकेची अध्ययन निष्पत्ती (COs) :

या अभ्यासपत्रिकेच्या अध्ययनातून विद्यार्थ्यांमध्ये पुढील क्षमतांचा विकास होईल.

Cognitive Ability	Course Outcomes	Teaching Learning Method
Co-1 Remember	साहित्यप्रकारांची आवाहनक्षमता ज्ञात होईल.	व्याख्यान, स्वयं-अध्ययन
Co-2 Understanding	साहित्यप्रकारांचे वाचन करण्याचे कौशल्य विद्यार्थी अवगत करतील.	व्याख्यान, साहित्यप्रकारांचे वाचन
Co-3 Applying	साहित्यप्रकारांचे कौशल्यपूर्ण वाचन करू शकतील.	सादरीकरण
Co-4 Analyzing	साहित्यप्रकारांचे वाचन आणि सादरीकरण करण्यासंदर्भात विद्यार्थ्यांची आकलन आणि विश्लेषणक्षमता विकसित होईल.	आशय विश्लेषण
Co-5 Evaluating	काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इत्यादींचे सादरीकरण करताना साहित्यप्रकारनिहाय मूल्यमापन करता येईल.	सादरीकरणाचा सराव
Co-6 Creating	काव्यवाचन, कथाकथन, कादंबरीचे अभिवाचन, चरित्रकथन, आत्मनिवेदन इत्यादींचे सादरीकरण करण्याचे कौशल्य अवगत होईल त्यानुसार विद्यार्थी	साहित्यप्रकारांचे सादरीकरण

		Graduate Attributes				
Wgt. Avg.	CO-6	CO-5	CO-4	CO-3	CO-2	CO-1
2.5	2	3	3	2	2	3
3		3	3			
3		3	3			
2	2	2	2	2	2	2
2	2	2	2	2	2	2
3		3	3	3	3	3
3				3	3	
2	2					

**अभ्यासक्रम**

प्रमाणपत्र / पदवी, वर्ष-१ (सत्र- १ व २)

विषय : खुले वैकल्पिक - मराठी

(शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून)

[Level 4.5, UG- Certificate / UG Degree, Year-I]

(w.e.f. academic year 2024-25)

**Open Elective: Marathi**

(Only for the students of the faculties other than Humanities

i.e. Commerce, Science etc.)

L.I.G. मराठी प्रथम वर्ष (सत्र-१) अभ्यासक्रम (Level 4.5)			
Course Type	General Elective/Open Elective [GE/OE]	Credits-2 (Theory)	Weeks-15 Hours-30
UA1MAROE1	अनुदिनी (ब्लॉग) लेखन	Int. Marks 30	Est. Marks 20

### अभ्यासपत्रिकेविषयी:

सदा अभ्यासपत्रिकेतून व्यक्तिमत्वविकासातील भाषेचे स्थान समजून घेण्यास मदत होईल. भाषा संवाद साधण्याचे एक उत्तम माध्यम आहे तसेच विचार प्रक्रियेला चालना देऊन व्यक्तिमत्व पटवण्यामध्ये भाषा अत्यंत महत्वाचा घटक आहे. म्हणूनच व्यक्तिमत्व विकासाला आकार देण्यासाठी भाषा अतिशय महत्वाची असते याविषयीचा समाज विकसित होण्यास मदत होईल.

### अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे :

- लेखकाच्या अनुभव, भावना, विचार आणि निरीक्षणे यांना चालना देणे.
- अनौपचारिक, वाचकांशी थेट संवाद साधणारी शैली विकसित करणे.
- प्रवास, खाद्य, तंत्रज्ञान, जीवनशैली ते सामाजिक प्रश्न कोणतेही विषय अभ्यासणे.

### अभ्यासक्रम:

घटक	तपशील	श्रेयांक	घड्याळी तास
१	अनुदिनी (ब्लॉग) लेखन कौशल्य आणि भाषिक अभिव्यक्ती १.१ विषय निवड व व्याकरणिक रचनाबांधणी १.२ शैली वैशिष्ट्ये व भाषा अभिव्यक्ती १.३ लेखन आणि तंत्रज्ञान १.४ वाचन संवाद व प्रतिसाद निर्मिती	१	१५
२	अनुदिनी (ब्लॉग) लेखन व व्यक्तिमत्व विकास २.१ स्व-जाणीव आणि निर्णय क्षमता विकास २.२ संवाद कौशल्ये आणि अनुदिनी लेखन प्रक्रिया २.३ अनुदिनी : आशय, विषय, अभिव्यक्ती स्वरूप २.४ सृजनशील अभिव्यक्तीची वृद्धी	१	१५
<b>TOTAL</b>		<b>२</b>	<b>३०</b>

### अभ्यासपत्रिकेची अध्ययननिष्पत्ती (COs) :.

या अभ्यासपत्रिकेच्या अध्ययनातून विद्यार्थ्यांमध्ये पुढील क्षमतांचा विकास होईल,

Cognitive Ability	Course Outcomes	Teaching Learning Method
Co-1 Remember	व्यक्तिमत्व संकल्पना व तिचे स्वरूप यांचे ज्ञान अवगत होईल.	
Co-2 Understanding	व्यक्तिमत्व विकासाचे जीवनातील स्थान आणि महत्व स्पष्ट करता येईल.	व्याख्यान, स्वयं-अध्ययन
Co-3 Applying	जीवनव्यवहारात भाषिक कौशल्यांचा प्रभावी वापर करता येईल.	स्वयं अध्ययन
Co-4 Analyzing	व्यक्तिमत्व विकासातील भाषेच्या उपयोजनाचे विश्लेषण करता येईल.	व्याख्यान, सराव

Co-5 Evaluating	व्यक्तिमत्व विकासातील भाषेच्या उपयोजनाचे मूल्यमापन करता येईल.	व्याख्यान, सराव
Co-6 Creating	व्यक्तिमत्वाचा विकास साधण्यास विद्यार्थी प्रवृत्त होतील.	पूरक कृतीचे उपयोजन

### संदर्भ ग्रंथ :

- १) माझ आभाळ : लेखक : सचिन परब, रिंगण प्रकाशन
- २) ब्लॉग लेखन आणि त्याचे स्वरूप : दिलीप प्रभावळकर
- ३) ब्लॉग पोस्ट लिहिण्याचे मार्गदर्शन : विविध लेखक (ब्लॉगिंग तंत्र, विषय निवड )
- ४) मराठी लेखन कौशल्य : भाषा व शैली
- ५) ग्रंथ मराठी व्याकरण व लेखन मार्गदर्शन
- ६) लेखन संदर्भासाठी मुलभूत मराठी
- ७) साहित्यातील नवे ट्रेड आणि ब्लॉग साहित्य सोशल मिडीया

L.I.G. मराठी प्रथम वर्ष (सत्र-२) अभ्यासक्रम (Level 4.5)			
Course Type	General Elective/Open Elective [GE/OE]	Credits-2 (Theory)	Weeks-15 Hours-30
UA1MAROET2	रिपोर्ताज	Int. Marks 30	Est. Marks 20

### अभ्यासपत्रिकेविषयी:

रिपोर्ताज हा वृत्तपत्रीय / पत्रकारितेच्या मांडणीवर आधारित, प्रत्यक्ष पाहिलेल्या किंवा अनुभवलेल्या घटनांचे जिवंत, तटस्थ आणि वर्णनात्मक लेखन असतो. हा वृत्तांत (न्यूज रिपोर्ट) आणि साहित्यिक लेखन यांचा मध्यवर्ती प्रकार आहे. यात घटना, व्यक्ती, परिस्थिती, समाजातील बदल, दुर्घटना, उत्सव, आंदोलन, वा एखाद्या ठिकाणाची वास्तविकता लेखक प्रत्यक्ष निरीक्षणावर आधारित सांगतो.

### अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे :

- १) रिपोर्ताजचा वस्तुनिष्ठ आणि तात्कालिक स्वरूप समजून देणे.
- २) वाचकाच्या मानसिकतेवर सकारात्मक बदल घडवून आणणे.
- ३) घटनेतील सामाजिक, मानवी, सांस्कृतिक पैलू उलगडणे.
- ४) लोकांच्या प्रतिक्रिया, परिस्थितीचे वातावरण, आवाज, हालचाली यांचे वास्तव चित्रण करणे.
- ५) सामाजिक जागृती निर्माण करणे. उदा. दुर्घटना, अन्याय, आंदोलन, उत्सव, पर्यावरणीय विषय इत्यादींचे प्रश्न मांडणे.
- ६) तथ्यांना साहित्यिक रंग देऊन अधिक प्रभावी मांडणी करणे.

### अभ्यासक्रम:

घटक	तपशील	श्रेयांक	घड्याळी तास
१	रिपोर्ताज : संकल्पना आणि स्वरूप १.१ रिपोर्ताज उत्पत्ती आणि परंपरा १.२ रिपोर्ताज भाषाशैली १.३ रिपोर्ताज प्रकार आणि पद्धती १.४ रिपोर्ताज सामाजिक बांधिलकी	१	१५
२	रिपोर्ताज : प्रक्रिया व लेखनपद्धती २.१ निरीक्षण प्रक्रिया : घटना, स्थळ, काळ आणि वेळ २.२ रिपोर्ताज लेखन, संकलन आणि तंत्रज्ञान २.३ माहिती निवड सादरीकरण २.४ लेखनशैली : प्रथमपुरुषी, तृतीयपुरुषी, निवेदनात्मक	१	१५
<b>TOTAL</b>		<b>२</b>	<b>३०</b>

## अभ्यासपत्रिकेची अध्ययननिष्पत्ती (COs) ::

या अभ्यासपत्रिकेच्या अध्ययनातून विद्यार्थ्यांमध्ये पुढील क्षमतांचा विकास होईल,

Cognitive Ability	Course Outcomes	Teaching Learning Method
Co-1 Remember	संकल्पनात्मक आकलन विकसित करणे.	व्याख्यान
Co-2 Understanding	निरीक्षणकौशल्य विकसित करणे.	व्याख्यान , स्वयं-अध्ययन
Co-3 Applying	अभिव्यक्ती व लेखनकौशल्य विकसित करणे.	स्वयं अध्ययन
Co-4 Analyzing	वस्तुनिष्ठता व तटस्थता समजावून घेणे.	व्याख्यान, सराव
Co-5 Evaluating	सामाजिक जाणीव व संवेदनशीलता वाढविणे.	व्याख्यान, सराव
Co-6 Creating	प्रत्यक्ष रिपोर्ताज तयार करण्याची क्षमता विकसित करणे.	पूरक कृतीचे उपयोजन

### संदर्भ ग्रंथ :

- १) रिंगण आषाढी विशेषांक, संपादक : सचिन परब, प्रकाशक – रिंगण, मुंबई, २००२ ते २०२४ एकूण १३ अंक
- २) हाजीपीरआणि कांजरकोट (रिपोर्ताज) : लेखक : ग.प्र. प्रधान, प्रकाशन : साधना प्रकाशन
- ३) सोनार बांगला : लेखक : ग.प्र. प्रधान, प्रकाशन : साधना प्रकाशन
- ४) जाता संताच्या गावा : लेखक : स्वामीराज भिसे : आनंदमूर्ती प्रकाशन, २०२५
- ५) ऑन द फिल्ड : प्रगती बाणखेले
- ६) मंदिर प्रवेशाचे महाभारत : तात्या डिंगरे, १९४७
- ७) रिपोर्टिंगचे दिवस : अनिल अवचट, समकालीन प्रकाशन